

GERIUM, Pri trati 47, 821 06 Bratislava

BEZPEČNOSŤ A OCHRANA ZDRAVIA PRI PRÁCI

vnútorná smernica č. 27/2013

Táto vnútorná smernica stanovuje spôsoby BOZP na rok 2013 GERIUM

Schválil: PhDr. **Miroslava Čembová**, riaditeľka GERIUM

Dátum schválenia : **31. 12. 2012**

Dátum účinnosti : **1. 1. 2013**

Vypracoval : AB technik

Bratislava 2013

OBSAH:

- čl. 1 Úvodné ustanovenia
- čl. 2 Organizačné usporiadanie
- čl. 3 Vymedzenie základných pojmov
- čl. 4 Všeobecné zásady prevencie
- čl. 5 Všeobecné povinnosti zamestnávateľa
- čl. 6 Oboznamovanie a informovanie zamestnancov
- čl. 7 Povinnosti zamestnávateľa pri bezprostrednom a vážnom ohrození života alebo zdravia
- čl. 8 Kontrolná činnosť
- čl. 9 Spolupráca zamestnávateľa a zamestnancov
- čl. 10 Spolupráca na spoločných pracoviskách
- čl. 11 Zástupca zamestnancov
- čl. 12 Komisia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci
- čl. 13 Bezpečnostnotechnická služba
- čl. 14 Závodná zdravotná služba
- čl. 15 Povinnosti a práva zamestnancov
- čl. 16 Výchova a vzdelávanie
- čl. 17 Bezpečnostný technik /bezpečnostnotechnická služba/
Bezpečnostný poradca /pre dopravu nebezpečných vecí/
- čl. 18 Zdravotná spôsobilosť na prácu
- čl. 19 Zdravotná spôsobilosť na vedenie motorového vozidla
- čl. 20 Poskytovanie prvej pomoci
- čl. 21 Pracovné úrazy
- čl. 22 Bezpečnosť pri práci /všeobecne, konkrétne podľa profesií/
- čl. 23 Manipulácia s materiálom a skladovanie
- čl. 24 Používanie strojov a zariadení
- čl. 25 Pracovné prostredie
- čl. 26 Alkoholické nápoje na pracovisku
- čl. 27 Fajčenie na pracovisku
- čl. 28 Pracovné podmienky
- čl. 29 Hluk a vibrácie v pracovnom prostredí
- čl. 30 Pracovné prostriedky
- čl. 31 Pracovisko
- čl. 32 Práca s bremenami
- čl. 33 Práca so zobrazovacími jednotkami
- čl. 34 Práca vo výškach a nad voľnou hĺbkou – v stavebníctve
- čl. 35 Záverečné ustanovenie

čl. 1 Úvodné ustanovenia

- (1) V zmysle zákona č. 124/2006 Z.z. o BOZP, Zákonníka práce v znení zákona č. 165/2002 Z.z. (ďalej len „Zákonník práce“) v znení neskorších predpisov a v súlade o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a Slovenských technických noriem (ďalej len „STN“)

v y d á v a m

pre zamestnancov a osoby v pracovnom a obdobnom zmluvnom vzťahu s právnym subjektom **GERIUM, Pri trati 47, Bratislava** interné pravidlá, predpisy, smernice a pokyny na zaistenie ustanovených pracovných podmienok, bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a technických zariadení (ďalej len „BOZP“) pod názvom

„SMERNICA BOZP“

čl. 2 Organizačné usporiadanie

- (1) Za plnenie úloh na úseku BOZP, dodržiavanie právnych predpisov, STN a jej kontrolu v Gerium (ďalej len „organizácie“) v plnom rozsahu zodpovedá štatutárny zástupca – riaditeľka (zamestnávateľ). Tieto úlohy sú rovnocennou a neoddeliteľnou súčasťou pracovných povinností všetkých zamestnancov.
- (2) Na základe rozhodnutia za plnenie úloh na úseku BOZP je zodpovedná a poverená riaditeľka cit. firmy, ktorý schvaľuje a podpisuje aj dokumentáciu BOZP.
- (3) Na základe písomného poverenia štatutárneho zástupcu sú vedúci prevádzok v Bratislave a poverení kontrolou nad dodržiavaním BOZP na určených pracoviskách.
- (4) Vedúci zamestnanci v rozsahu svojich funkčných povinností sú povinní vytvárať, dodržiavať a kontrolovať podmienky na zaistenie BOZP pri plnení pracovných úloh, dodržiavanie hygienických a ostatných technickoorganizačných opatrení v zmysle platných predpisov. Tieto úlohy sú rovnocennou a neoddeliteľnou súčasťou ich pracovných povinností.
- (5) Plnenie úloh na úseku BOZP zabezpečuje firma dodávateľsky zmluvným bezpečnostným technikom, ktorý napomáha vedúcim zamestnancom a zamestnancom pri plnení všetkých povinností súvisiacich so zaistením BOZP podľa všeobecne platných právnych predpisov a tejto Smernice BOZP, vykonáva kontroly pracovísk a dokumentácie a upozorňuje ich na zistené nedostatky a podáva im návrhy na ich odstraňovanie. Tým nie sú dotknuté povinnosti zamestnancov a vedúcich zamestnancov.

čl. 3

Vymedzenie základných pojmov

- (1) **Prevenčia** je systém opatrení plánovaných a vykonávaných vo všetkých oblastiach činnosti zamestnávateľa, ktoré sú zamerané na vylúčenie alebo obmedzenie rizika a faktorov podmieňujúcich vznik pracovných úrazov, chorôb z povolania a iných poškodení zdravia z práce a určenie postupu pre prípad bezprostredného a vážneho ohrozenia života alebo zdravia.
- (2) **Nebezpečenstvo** je stav alebo vlastnosť faktora pracovného procesu a pracovného prostredia, ktoré môžu poškodiť zdravie.
- (3) **Ohrozenie** je situácia, v ktorej nemožno vylúčiť, že zdravie zamestnanca bude poškodené.
- (4) **Riziko** je pravdepodobnosť vzniku poškodenia zdravia zamestnanca pri práci a stupeň možných následkov na zdraví.
- (5) **Neodstrániteľné nebezpečenstvo a neodstrániteľné ohrozenie** je také nebezpečenstvo a ohrozenie, ktoré podľa súčasných vedeckých a technických poznatkov nemožno vylúčiť ani obmedziť.

čl. 4

Všeobecné zásady prevencie

- (1) Všeobecné zásady prevencie sú najmä:
 - a) odstraňovanie nebezpečenstva a rizika z neho vyplývajúceho,
 - b) posudzovanie rizika, najmä pri výbere pracovných zariadení, materiálov, látok a pracovných postupov, ako aj počas ich používania,
 - c) vykonávanie opatrení na odstránenie alebo obmedzenie nebezpečenstiev v mieste ich vzniku,
 - d) uprednostňovanie kolektívnych ochranných opatrení pred individuálnymi ochrannými opatreniami,
 - e) nahrádzanie prác, pri ktorých existuje riziko poškodenia zdravia, bezpečnými prácami alebo prácami, pri ktorých je menšie riziko poškodenia zdravia,
 - f) prispôsobovanie práce potrebám zamestnanca a technickému pokroku,
 - g) zohľadňovanie ľudských schopností, vlastností a možností najmä pri navrhovaní pracoviska, výbere pracovného zariadenia a pracovných a výrobných postupov, najmä s cieľom vylúčiť alebo zmierniť účinky škodlivej práce, namáhavej práce a jednotvárnej práce na zdravie zamestnanca,
 - h) plánovanie a vykonávanie politiky prevencie zavádzaním bezpečných zariadení, technológií, nových metód organizácie práce, skvalitňovaním pracovných podmienok s ohľadom na faktory pracovného prostredia, ale aj prostredníctvom sociálnych opatrení,
 - i) poskytovanie informácií z oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

- (2) Zamestnávateľ pri vykonávaní opatrení nevyhnutných na zaistenie BOZP, vrátane prevencie rizika a zabezpečovania informácií a vzdelávania, ako aj zabezpečovania organizácie práce a prostriedkov, vychádza zo všeobecných zásad prevencie uvedených v odseku 1.

čl. 5

Všeobecné povinnosti zamestnávateľa

- (1) Zamestnávateľ (Gerium) je v záujme zaistenia BOZP povinný dodržiavať povinnosti ustanovené osobitnými predpismi a ďalej je povinný :
- a) vykonávať opatrenia so zreteľom na všetky okolnosti týkajúce sa práce a v súlade s právnymi a ostatnými predpismi na zaistenie BOZP,
 - b) zlepšovať pracovné podmienky a prispôbovať ich zamestnancom; zohľadňovať pritom skutočné a predvídateľné okolnosti a dosiahnuté vedecké a technické poznatky,
 - c) zisťovať nebezpečenstvá a ohrozenia, posudzovať riziko a vypracovať písomný dokument o posúdení rizika u všetkých zamestnancov, najmä pri osobitných skupinách zamestnancov; osobitnými skupinami zamestnancov sú najmä tehotné ženy, matky do konca deviateho mesiaca po pôrode, dojčiace ženy, mladiství a zamestnanci so zmenenou pracovnou schopnosťou,
 - d) zabezpečovať, aby pracoviská, komunikácie, stroje, zariadenia, náradie, nástroje, materiály, pracovné pomôcky, pracovné postupy, usporiadanie pracovných miest a organizácia práce neohrozovali bezpečnosť a zdravie zamestnancov, zabezpečovať potrebnú údržbu a opravy,
 - e) zabezpečovať, aby chemické, fyzikálne a biologické činitele a činitele ovplyvňujúce psychické zaťaženie neohrozovali bezpečnosť a zdravie zamestnancov,
 - f) odstraňovať nebezpečenstvá a ohrozenia, a tam, kde to podľa dosiahnutých vedeckých a technických poznatkov nie je možné, vypracúvať písomný dokument o vyhodnotení týchto neodstrániteľných nebezpečenstiev a neodstrániteľných ohrození, plánovať a vykonávať opatrenia na ich odstránenie alebo obmedzenie,
 - g) nahrádzať namáhavé a jednotvárne práce a práce v sťaženiach a zdraviu nebezpečných alebo škodlivých pracovných podmienkach vhodnými zariadeniami a pracovnými postupmi a zdokonaľovaním organizácie práce,
 - h) tam, kde sa používajú alebo skladujú nebezpečné látky alebo sa používajú technológie a zariadenia, pri zlyhaní ktorých môže dôjsť k ohrozeniu života a zdravia väčšieho rozsahu zamestnancov, iných fyzických osôb a k ohrozeniu okolia:
 - 1. prijať účelné opatrenia na vylúčenie ohrozenia života a zdravia; ak to s ohľadom na dosiahnuté vedecké a technické poznatky nie je možné, prijať účelné opatrenia na ich obmedzenie,
 - 2. vykonať nevyhnutné opatrenia na obmedzenie možných následkov ohrozenia života a zdravia a umožniť prístup do ohrozeného priestoru len osobám, ktoré boli riadne a preukázateľne vyškolené a vybavené príslušnými osobnými ochrannými pracovnými prostriedkami,
 - 3. zabezpečiť riadne a preukázateľné oboznámenie, výcvik a vybavenie zamestnancov podľa osobitných požiadaviek na zaistenie BOZP,
 - i) určovať bezpečné pracovné postupy,
 - j) určovať a zabezpečovať ochranné opatrenia, ktoré sa musia vykonať, a ak je to potrebné, určovať a zabezpečovať ochranné prostriedky, ktoré sa musia používať,

- k) vydávať pravidlá o BOZP pri práci a dávať pokyny na zaistenie BOZP,
- l) zaraďovať zamestnancov na práce so zreteľom na ich zdravotný stav, schopnosti a oprávnenia podľa osobitných predpisov a nedovoliť, aby vykonávali práce, ktoré nezodpovedajú ich zdravotnému stavu, schopnostiam a na ktoré nemajú oprávnenia podľa osobitných predpisov,
- m) zabezpečiť posudzovanie individuálnych fyzických možností zamestnanca pri ručnej manipulácii s bremenami,
- n) zabezpečiť podľa miery ohrozenia zdravia a pre vybrané povolania pravidelné lekárske preventívne prehliadky a lekárske prehliadky ustanovené osobitnými predpismi,
- o) zabezpečiť vykonávanie zdravotného dohľadu v pravidelných intervaloch s ohľadom na charakter práce a na pracovné podmienky na pracovisku a tiež vtedy, ak o to zamestnanec požiada,
- p) venovať zvýšenú pozornosť zamestnancom na odlúčených pracoviskách, zamestnancom, ktorí pracujú na pracovisku sami, a osobitným skupinám zamestnancov,
- q) poskytovať zamestnancom prestávky v práci z dôvodu bezpečnosti podľa osobitných predpisov,
- r) oznamovať príslušným orgánom spôsobom ustanoveným osobitným predpisom vznik pracovných úrazov, chorôb z povolania a iných poškodení zdravia z práce, havárií, zisťovať a odstraňovať príčiny ich vzniku, viesť ich evidenciu a vykonávať registráciu,
- s) písomne vypracovať koncepciu politiky BOZP obsahujúcu zásadné zámery, ktoré sa majú dosiahnuť v oblasti BOZP a program jej realizácie obsahujúci najmä postup, prostriedky a spôsob jej vykonania a pravidelne ich vyhodnocovať a podľa potreby aktualizovať,
- t) viesť a uschovávať predpísanú dokumentáciu, záznamy a evidenciu súvisiacu s BOZP,
- u) nepoužívať pri prácach, pri ktorých sú zamestnanci vystavení zvýšenej možnosti vzniku úrazu alebo iného poškodenia zdravia, taký spôsob odmeňovania za prácu, ktorý by pri zvyšovaní pracovných výkonov mal za následok ohrozenie bezpečnosti alebo zdravia zamestnancov,
- v) nenariaďovať prácu nadčas pri prácach v zdraví škodlivom pracovnom prostredí.

(2) Na zabezpečenie ochrany života alebo zdravia zamestnancov pri práci prostredníctvom osobných ochranných pracovných prostriedkov je zamestnávateľ povinný:

- a) vypracúvať hodnotenie nebezpečenstiev vyplývajúcich z pracovného procesu a pracovného prostredia a na jeho základe vypracovať zoznam poskytovaných osobných ochranných pracovných prostriedkov,
- b) bezplatne poskytovať zamestnancom, u ktorých to vyžaduje ochrana ich života alebo zdravia, na používanie pri práci potrebné účinné osobné ochranné pracovné prostriedky,
- c) udržiavať osobné ochranné pracovné prostriedky v používateľnom a vo funkčnom stave a dbať o ich riadne používanie.

(3) Zamestnávateľ je povinný bezplatne poskytovať zamestnancom:

- a) pracovný odev a obuv, ak pracujú v prostredí, v ktorom odev alebo obuv podlieha mimoriadnemu opotrebovaniu alebo mimoriadnemu znečisteniu,

- b) umývacie, čistiace a dezinfekčné prostriedky potrebné na zabezpečenie telesnej hygieny, a ak to vyžaduje ochrana ich života alebo zdravia, aj ochranné nápoje ale len podľa vnútorného predpisu ak takýto bude vydaný.
- (4) Zamestnávateľ je povinný presvedčiť sa, či zamestnanci iného zamestnávateľa, ktorí budú vykonávať práce v jeho priestoroch, dostali potrebné informácie a pokyny na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci platné pre jeho priestory, najmä informácie podľa zákona NR SR č. 124/2006 Z.z. a ak ich nedostali, upozorniť na to ich zamestnávateľa a podľa potreby vykonať opatrenia.
- (5) Zamestnávateľ je povinný vydať zákaz fajčenia na pracoviskách, na ktorých pracujú aj nefajčiari, a zabezpečiť dodržiavanie tohto zákazu, ako aj zákazu fajčenia na pracoviskách ustanovených osobitnými predpismi.
- (6) Povinnosť zamestnávateľa starať sa o BOZP sa vzťahuje na všetky osoby, ktoré sú s jeho vedomím v jeho priestoroch.
- (7) Plnenie úloh zamestnávateľa v oblasti starostlivosti o BOZP zabezpečujú vedúci zamestnanci na všetkých stupňoch riadenia v rozsahu vyplývajúcich z ich funkcií. Tieto úlohy sú rovnocennou a neoddeliteľnou súčasťou ich pracovných povinností. Zodpovednosť a povinnosti zamestnávateľa pri zaisťovaní BOZP a pri vykonávaní potrebných opatrení nie sú dotknuté povinnosťami vedúcich zamestnancov a zamestnancov pri starostlivosti o BOZP.
- (8) Náklady spojené so zabezpečovaním starostlivosti o BOZP znáša zamestnávateľ; tieto náklady nesmie presunúť na zamestnanca.

čl. 6

Oboznamovanie a informovanie zamestnancov

- (1) Zamestnávateľ je povinný najmä:
- a) oboznamovať pravidelne, zrozumiteľne a preukázateľne zamestnancov, vrátane zamestnancov osobitných skupín so zreteľom na vykonávané práce, pracoviská a iné okolnosti, ktoré sa týkajú výkonu práce, s:
1. príslušnými právnymi predpismi a ostatnými predpismi na zaistenie BOZP, so zásadami bezpečnej práce, zásadami ochrany zdravia pri práci a zásadami bezpečného správania na pracovisku a bezpečnými pracovnými postupmi a overovať ich znalosti,
 2. vyskytujúcimi sa a predvídateľnými nebezpečenstvami, ich účinkami na zdravie a s ochranou proti nim,
- b) vykonať oboznámenie zamestnanca podľa písmena a) aj pri jeho prijatí do zamestnania, pri preložení na iné pracovisko, pri prevedení na inú prácu alebo pri zavedení novej technológie, nových pracovných postupov alebo strojov a zariadení. Oboznámenie sa musí prispôbovať novým alebo zmeneným nebezpečenstvám a ohrozeniam. Zamestnávateľ vo vnútornom predpise upraví pravidelnosť oboznamovania podľa

- písmena a) tak, aby k oboznamovaniu došlo najmenej **raz za dva roky**, ak osobitný predpis neustanovuje inak, o čom vyhotoví záznam,
- c) označovať zreteľne pracoviská a zariadenia, ktoré môžu ohroziť alebo poškodiť zdravie zamestnanca, a používať označenia, symboly a signály na zaistenie BOZP v súlade s osobitným predpisom.
- (2) Zamestnávateľ je povinný zamestnancom, príslušnému odborovému orgánu a zástupcom zamestnancov pre BOZP (ďalej len „zástupca zamestnancov“) poskytnúť potrebné informácie o:
- a) nebezpečenstvách a ohrozeniach, ktoré sa pri práci a v súvislosti s ňou môžu vyskytnúť, a o výsledkoch posúdenia rizika,
- b) preventívnych a ochranných opatreniach, ktoré zamestnávateľ vykonal na zaistenie BOZP a ktoré sa vzťahujú všeobecne na zamestnancov a na nimi vykonávané práce na jednotlivých pracoviskách,
- c) opatreniach a o postupe v prípade poškodenia zdravia vrátane poskytnutia prvej pomoci, ako aj v prípade záchranných prác a evakuácie,
- d) pracovných úrazoch, chorobách z povolania a ostatných poškodeniach zdravia z práce, ktoré sa vyskytli u zamestnávateľa, vrátane výsledkov ich zisťovania a prijatých opatreniach,
- e) ochranných a preventívnych opatreniach navrhnutých a nariadených orgánmi dozoru a inými orgánmi, potrebných na zlepšenie nimi zisteného stavu.
- (3) Zamestnávateľ poskytne potrebné informácie aj odborným zamestnancom, ktorých poveril vykonávaním úloh pri zaisťovaní BOZP, ako aj tým, ktorí tieto jeho úlohy plnia dodávateľským spôsobom.
- (4) Oboznamovanie, školenie a výcvik zamestnancov a zástupcov zamestnancov, ktoré zabezpečuje zamestnávateľ v záujme zaistenia BOZP, musia sa uskutočňovať v pracovnom čase.

čl. 7

Povinnosti zamestnávateľa pri bezprostrednom a vážnom ohrození života alebo zdravia

- (1) Na zaistenie BOZP zamestnancov pri práci v prípade bezprostredného a vážneho ohrozenia života alebo zdravia je zamestnávateľ povinný najmä:
- a) vopred vykonať opatrenia a zabezpečiť prostriedky potrebné na ochranu života a zdravia zamestnancov v prípade mimoriadnych situácií vrátane požiarov a na poskytnutie prvej pomoci,
- b) včas informovať o ohrození a o ochranných opatreniach všetkých zamestnancov, ktorí sú alebo môžu byť vystavení tomuto ohrozeniu,
- c) vykonať opatrenia, aby sa zamestnanci mohli postarať o zdravie a bezpečnosť svoju, prípadne iných osôb a aby podľa svojich možností zabránili následkom tohto ohrozenia,

- d) vydať pokyny a zabezpečiť, aby zamestnanci mohli zastaviť svoju prácu, okamžite opustiť pracovisko a odísť do bezpečia,
 - e) nepožadovať od zamestnancov, s výnimkou odôvodnených a výnimočných prípadov, aby pracovali alebo sa zdržiavali na pracovisku, na ktorom existuje takéto ohrozenie,
 - f) určiť postup pre prípad záchranných prác, evakuácie a vzniku poškodenia zdravia vrátane poskytnutia prvej pomoci; na tento účel vybaviť pracoviská prostriedkami prvej pomoci, určiť a odborne spôsobilými osobami vyškoliť zamestnancov na vykonávanie záchranných prác a evakuácie a na poskytovanie prvej pomoci a zabezpečiť potrebné kontakty s príslušnými zdravotníckymi, záchrannými a protipožiarnymi pracoviskami.
- (2) Zamestnávateľ nesmie posudzovať ako nesplnenie povinnosti, ak zamestnanec odmietol vykonať prácu, prerušil prácu alebo opustil pracovisko, aby odišiel do bezpečia, ak sa dôvodne domnieval, že je bezprostredne a vážne ohrozený život alebo zdravie jeho alebo iných osôb.

čl. 8

Kontrolná činnosť

(1) Zamestnávateľ je povinný:

- a) sústavne kontrolovať a vyžadovať dodržiavanie príslušných právnych predpisov a ostatných predpisov na zaistenie BOZP, zásad bezpečnej práce, ochrany zdravia pri práci a bezpečného správania na pracovisku a bezpečných pracovných postupov,
- b) kontrolovať:
 - 1. stav BOZP, vrátane stavu bezpečnosti technických zariadení, zabezpečovať v intervaloch určených osobitnými predpismi alebo orgánmi dozoru meranie a hodnotenie faktorov pracovného prostredia, odborné prehliadky a odborné skúšky zariadení,
 - 2. či zamestnanec nie je v pracovnom čase pod vplyvom alkoholu, omamných látok alebo psychotropných látok a či dodržiava určený zákaz fajčenia v priestoroch zamestnávateľa,
 - 3. činnosť zamestnanca na odlúčenom pracovisku a zamestnanca, ktorý pracuje na pracovisku sám,
- c) kontrolovať a vyžadovať používanie osobných ochranných pracovných prostriedkov, ochranných zariadení a iných ochranných opatrení,
- d) vykonať najmenej raz za rok pravidelnú previerku BOZP a pracovného prostredia na všetkých pracoviskách a zariadeniach zamestnávateľa, u ktorého je ustanovený zástupca zamestnancov; previerku pripravovať a vykonávať v spolupráci s príslušným odborovým orgánom, so zástupcom zamestnancov a za jeho účasti,
- e) odstraňovať nedostatky zistené pri kontrolnej činnosti.

čl. 9

Spolupráca zamestnávateľa a zamestnancov

- (1) Zamestnávateľ umožňuje zamestnancom, príslušnému odborovému orgánu a zástupcovi zamestnancov zúčastňovať sa na riešení problematiky BOZP a vopred s nimi prerokúvať otázky týkajúce sa BOZP, najmä im umožňuje vyjadriť sa k:

- a) politike BOZP a programu jej uskutočňovania,
- b) návrhu na výber pracovných prostriedkov, technológií, organizácie práce, k pracovnému prostrediu a k pracovisku,
- c) návrhu na určenie zamestnancov, ktorí budú vykonávať úlohy pri zaistení BOZP, a k ich úlohám /podľa zákona č. 124/2006 Z.z./,
- d) posúdeniu rizika, určeniu a vykonávaniu ochranných opatrení, vrátane poskytnutia osobných ochranných pracovných prostriedkov a prostriedkov kolektívnej ochrany,
- e) pracovným úrazom, chorobám z povolania a ostatným poškodeniam zdravia z práce, ktoré sa vyskytli u zamestnávateľa, vrátane výsledkov ich zisťovania a k návrhom opatrení,
- f) spôsobu a rozsahu informovania zamestnancov, zástupcov zamestnancov poverených plnením úloh bezpečnostnotechnickej služby,
- g) zabezpečovaniu úloh bezpečnostnotechnickej služby,
- h) plánovaniu a zabezpečovaniu oboznamovania a informovania zamestnancov a ku školeniu zástupcov zamestnancov.

čl. 10

Spolupráca na spoločných pracoviskách

- (1) Ak na jednom pracovisku plnia úlohy zamestnanci viacerých zamestnávateľov alebo fyzické osoby oprávnené na podnikanie, je spolupráca zamestnávateľov a týchto osôb pri prevencii, príprave a vykonávaní opatrení na zaistenie BOZP, koordinácia činností a vzájomná informovanosť súčasťou uzavretých zmlúv. Medzi nimi musí byť uzavretá písomná dohoda, ktorá určí, kto z nich zodpovedá za vytvorenie podmienok bezpečnosti a zdravia zamestnancov na spoločnom pracovisku a v akom rozsahu. Ak sa nedohodnú, zodpovedá každý z nich v plnom rozsahu.
- (2) Zamestnávatelia, ktorých zamestnanci plnia úlohy na jednom pracovisku, sú povinní navzájom sa informovať najmä o možných ohrozeniach, preventívnych opatreniach a o opatreniach na poskytnutie prvej pomoci, na vykonanie záchranných prác a na evakuáciu zamestnancov. Tieto informácie je každý zamestnávateľ povinný poskytnúť svojim zamestnancom a zástupcom zamestnancov.
- (3) Zamestnávateľ vykonávajúci montážne, opravárenské, stavebné, revízne a odborné práce pre iné fyzické osoby a právnické osoby na ich pracovisku dohodne s objednávateľom zabezpečenie a vybavenie pracoviska pre bezpečný výkon práce. Práce sa môžu začať až vtedy, keď je pracovisko náležite zabezpečené a vybavené.
- (4) Právnická osoba a fyzická osoba, z ktorej podnetu sa uskutočňuje stavba, a zamestnávateľ, ktorý zabezpečuje práce spojené s výstavbou, sú povinní okrem povinností ustanovených týmto zákonom dodržiavať podmienky na zaistenie BOZP pri príprave projektu stavby a uskutočňovaní stavby v rozsahu ustanovenom v osobitnom predpise.

čl. 11

Zástupca zamestnancov

- (1) Zamestnávateľ, ktorý zamestnáva viac ako 10 zamestnancov, vymenúva jedného zamestnanca alebo viacerých zamestnancov za zástupcov zamestnancov:
 - a) na návrh reprezentatívnej organizácie, ktorá pôsobí na pracovisku,
 - b) v prípade, že na pracovisku nepôsobí reprezentatívna organizácia, na základe voľby zamestnancov z ich radov; zástupcu zamestnancov možno vymenovať len s jeho súhlasom.

- (2) Jeden zástupca zamestnancov nemá zastupovať viac ako 20 zamestnancov. Ak zamestnávateľ preukáže orgánu dozoru minimálny stupeň ohrozenia BOZP, môže byť jeden zástupca zamestnancov vymenovaný pre viac ako 20 zamestnancov, ale nie pre viac ako 100 zamestnancov.

- (3) Zástupca zamestnancov je oprávnený:
 - a) vykonávať kontroly na pracoviskách a overovať plnenie opatrení na zaistenie BOZP,
 - b) vyžadovať od zamestnávateľa informácie o skutočnostiach ovplyvňujúcich BOZP; tie môže prerokovávať s odborovou organizáciou, ktorá pôsobí v organizácii, a po dohode so zamestnávateľom aj s odborníkmi v danom odbore za podmienky, že nevyzradí utajované skutočnosti chránené osobitnými predpismi,
 - c) spolupracovať so zamestnávateľom a predkladať návrhy na opatrenia na zvýšenie BOZP,
 - d) požadovať od zamestnávateľa odstránenie zistených nedostatkov; ak zamestnávateľ neodstráni nedostatky, na ktoré bol upozornený, je oprávnený dávať podnety orgánom dozoru,
 - e) zúčastňovať sa rokovaní organizovaných zamestnávateľom týkajúcich sa BOZP, vyšetrovania príčin pracovných úrazov, chorôb z povolania, havárií technických zariadení, merania a hodnotenia faktorov pracovného prostredia, zúčastňovať sa kontrol vykonávaných orgánmi dozoru a od zamestnávateľa požadovať informácie o výsledkoch a záveroch týchto kontrol, meraní a hodnotení,
 - f) predkladať pripomienky a návrhy orgánom inšpekcie práce pri výkone inšpekcie práce u zamestnávateľa.

- (4) Zástupca zamestnancov nesmie byť za plnenie úloh podľa odseku 3 zamestnávateľom znevýhodňovaný ani inak postihovaný.

- (5) Zamestnávateľ je povinný zástupcom zamestnancov zabezpečiť na plnenie úloh podľa odseku 3 školenie, poskytnúť v primeranom rozsahu pracovné voľno s náhradou mzdy a vytvoriť nevyhnutné podmienky na výkon ich funkcie.

čl. 12

Komisia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci

- (1) Zamestnávateľ, ktorý zamestnáva viac ako 100 zamestnancov, zriaďuje ako svoj poradný orgán komisiu BOZP, ktorú tvoria zástupcovia zamestnancov a zástupcovia

zamestnávateľa, najmä odborníci v danom odbore, pričom nadpolovičnú väčšinu tvoria zástupcovia zamestnancov.

- (2) Komisia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci:
- a) navrhuje opatrenia v oblasti riadenia, kontroly a zlepšovania stavu BOZP,
 - b) pravidelne hodnotí vývoj pracovnej úrazovosti, chorôb z povolania, havárií technických zariadení a ostatných otázok BOZP vrátane stavu pracovného prostredia a pracovných podmienok,
 - c) vyjadruje sa ku všetkým otázkam súvisiacim s BOZP,
 - d) má právo požadovať od zamestnávateľa a od orgánov dozoru nevyhnutné informácie potrebné na výkon svojej činnosti.
- (3) Ustanovením komisie BOZP nie sú dotknuté oprávnenia zástupcov zamestnancov.

čl. 13

Bezpečnostnotechnická služba

- (1) Zamestnávateľ je povinný určiť dostatočný počet odborne spôsobilých zamestnancov (bezpečnostného technika), ktorí budú vykonávať úlohy pri zaisťovaní BOZP (ďalej len „bezpečnostnotechnická služba“), Úlohy bezpečnostnotechnickej služby (v skratke „BTS“) môže zamestnávateľ zabezpečiť aj dodávateľským spôsobom.
- (2) Zamestnanci poverení plnením úloh bezpečnostnotechnickej služby musia byť vybavení potrebnými prostriedkami a oprávneniami a musí sa im poskytnúť dostatočný čas na plnenie ich povinností.
- (3) Bezpečnostným technikom môže byť len osoba, ktorá má úplné stredné vzdelanie alebo úplné stredné odborné vzdelanie, absolvovala odbornú prípravu a získala osvedčenie o odbornej spôsobilosti u právnickej osoby alebo fyzickej osoby oprávnenej na výchovu a vzdelávanie a na výkon činnosti BTS (podľa § 15 ods. 3 zákona NR SR č. 330/1996 Z.z. alebo odborné vzdelanie v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci získala stredoškolským alebo vysokoškolským štúdiom).
- (4) Orgán inšpekcie práce a príslušný orgán dozoru môžu v odôvodnených prípadoch nariadiť zriadenie bezpečnostnotechnickej služby aj pri menšom počte zamestnancov.
- (5) Zamestnávateľ zamestnávajúci menej ako 100 zamestnancov si určí spôsob zabezpečovania úloh pri zaisťovaní BOZP. Tieto úlohy môže zabezpečovať aj dodávateľským spôsobom.
- (6) Bezpečnostnotechnická služba spolupracuje s komisiou BOZP, so zástupcami zamestnancov a závodnou zdravotnou službou.
- (7) Zriadením bezpečnostnotechnickej služby alebo zabezpečením úloh bezpečnostnotechnickej služby dodávateľským spôsobom podľa odsekov 1 a 5 nie je dotknuté plnenie povinností a zodpovednosť zamestnávateľa za BOZP.

čl. 14

Pracovná zdravotná služba

- (1) Zamestnávateľ je povinný na svoje náklady zabezpečiť v rozsahu určenom všeobecne záväznými právnymi predpismi závodnú zdravotnú službu. V súčasnosti však nie je ešte možné v požadovanom rozsahu realizovať ZS pre zamestnancov.
- (2) Závodná zdravotná služba najmä:
- a) zisťuje nebezpečenstvá a hodnotí zdravotné riziká, ktoré ohrozujú zdravie zamestnancov pri práci,
 - b) dohliada na faktory v pracovnom prostredí a na stav pracovných podmienok, ktoré môžu ovplyvňovať zdravie zamestnancov,
 - c) podporuje prispôsobovanie práce zamestnancom,
 - d) poskytuje poradenstvo zamestnávateľovi i zamestnancom najmä pri:
 - 1. plánovaní a organizácii práce a odpočinku vrátane usporiadania pracovísk a pracovných miest,
 - 2. technológiách a látkach, ktoré sa používajú pri práci a ktoré môžu ohroziť zdravie,
 - 3. ochrane a kladnom ovplyvňovaní zdravia, hygiene, fyziológii a psychológii práce, ergonómii vrátane prostriedkov individuálnej a kolektívnej ochrany,
 - e) zúčastňuje sa:
 - 1. na vypracúvaní programov ochrany a podpory zdravia zamestnancov, na zlepšovaní pracovných podmienok a na vyhodnocovaní nových zariadení a technológií zo zdravotného hľadiska,
 - 2. na opatreniach pracovnej rehabilitácie,
 - 3. na rozboroch pracovnej neschopnosti, chorôb z povolania, ochorení súvisiacich s prácou a zdravotných rizík,
 - f) spolupracuje pri poskytovaní informácií, výcviku a výchovy v oblasti ochrany a kladného ovplyvňovania zdravia, hygieny, fyziológie a psychológie práce a ergonómie,
 - g) dohliada na zdravie zamestnancov v súvislosti s prácou,
 - h) organizuje prvú pomoc v prípade ohrozenia života alebo zdravia zamestnancov.
- (3) V rámci týchto úloh služba spolupracuje s komisiou BOZP a bezpečnostnotechnickou službou, s príslušnými organizačnými útvarmi zamestnávateľa a so zástupcami zamestnancov.

čl. 15

Povinnosti a práva zamestnancov

- (1) Zamestnanec je pri práci povinný:
- a) dodržiavať právne predpisy na zaistenie BOZP; dodržiavať ostatné predpisy a pokyny na zaistenie BOZP, zásady bezpečnej práce, zásady ochrany zdravia pri práci a zásady bezpečného správania na pracovisku a určené pracovné postupy, s ktorými bol riadne a preukázateľne oboznámený,
 - b) konať tak, aby umožnil iným plniť povinnosti na zaistenie BOZP,

- c) vykonávať práce, obsluhovať stroje a zariadenia a používať náradie, látky a ostatné prostriedky v súlade s:
 - 1. návodom na obsluhu, s ktorým bol riadne a preukázateľne oboznámený,
 - 2. poznatkami, ktoré sú súčasťou vedomostí a zručností v rámci získanej odbornej spôsobilosti,
 - d) obsluhovať vybrané stroje a zariadenia a vykonávať vybrané činnosti, ktoré ustanovujú osobitné predpisy, len ak má na ich obsluhu a vykonávanie osobitné oprávnenie vydané právnickou osobou alebo fyzickou osobou a ak je zamestnávateľom na túto obsluhu alebo činnosti poverený,
 - e) náležite používať bezpečnostné a ochranné zariadenia, nevyraďovať ich z prevádzky a svojvoľne ich nemeniť,
 - f) používať určeným spôsobom pridelené osobné ochranné pracovné prostriedky a starať sa o ne,
 - g) zúčastňovať sa na školení a výcviku zabezpečovanom zamestnávateľom v záujme BOZP a podrobiť sa skúškam a lekárskeym prehliadkam ustanoveným osobitným predpisom,
 - h) oznamovať bez zbytočného odkladu svojmu nadriadenému alebo podľa potreby príslušnému odborovému orgánu, zástupcovi zamestnancov alebo príslušnému orgánu dozoru nedostatky, ktoré by pri práci mohli ohroziť bezpečnosť alebo zdravie, najmä bezprostredné a vážne ohrozenie života alebo zdravia, a podľa svojich možností zúčastňovať sa na ich odstraňovaní,
 - i) podrobiť sa vyšetreniu, ktoré vykonáva zamestnávateľ alebo príslušný orgán štátnej správy, aby zistil, či zamestnanec nie je pod vplyvom alkoholu, omamných látok alebo psychotropných látok; okruh zamestnancov zamestnávateľa a iných osôb oprávnených dať zamestnancovi pokyn, aby sa podrobil vyšetreniu, uvedie zamestnávateľ v pracovnom poriadku alebo vo vnútornom predpise,
 - j) nepožívať alkoholické nápoje, omamné látky a psychotropné látky na pracoviskách zamestnávateľa a v pracovnom čase aj mimo týchto pracovísk, nenastupovať pod ich vplyvom do práce a dodržiavať určený zákaz fajčenia na pracoviskách,
 - k) zúčastňovať sa na rekondičných pobytoch.
- (2) Zákaz požívať alkoholické nápoje na pracoviskách zamestnávateľa a v pracovnom čase aj mimo týchto pracovísk sa nevzťahuje na zamestnanca, u ktorého je výnimočne požívanie alkoholických nápojov súčasťou plnenia pracovných úloh alebo je s plnením týchto úloh zvyčajne spojené.
- (3) Zamestnanec má právo:
- a) prerokúvať so zamestnávateľom všetky otázky BOZP súvisiace s jeho prácou a v prípade potreby môže po vzájomnej dohode prizvať na rokovanie aj odborníkov v danom odbore,
 - b) odmietnuť vykonať prácu alebo opustiť pracovisko, aby sa odobral do bezpečia, ak sa dôvodne domnieva, že je bezprostredne a vážne ohrozený život alebo zdravie jeho alebo iných osôb.
- (4) Ustanovenia odsekov 1 až 3 sa primerane vzťahujú aj na osoby, ktoré sú s vedomím zamestnávateľa v jeho priestoroch.

čl. 16

Výchova a vzdelávanie

- (1) Zamestnávateľ zabezpečí, aby súčasťou programu vzdelávania a odbornej výchovy všetkých zamestnancov bola BOZP a prevencia rizík.

čl. 17

Bezpečnostnotechnická služba - bezpečnostný technik

- (1) Bezpečnostný technik pomáha vedúcim zamestnancom pri plnení úloh na úseku BOZP tým, že vykonáva kontrolnú, rozborovú, metodickú a poradenskú činnosť. V nej upozorňuje na vyskytujúce sa nedostatky, dáva návrhy a podklady štatutárnemu zástupcovi na ich odstránenie a závažné prípady priamo riaditeľke.
- (2) Spracúva a aktualizuje dokumentáciu BOZP, spracúva rozboru stavu pracovnej úrazovosti.
- (3) Ako odborný pracovník sa zúčastňuje na šetrení pracovných úrazov.
- (4) Zabezpečuje odbornú prípravu zamestnancov formou školení ako : školenie novoprijatých zamestnancov, zamestnancov preradených na výkon inej pracovnej činnosti, školenia vedúcich zamestnancov a ostatných zamestnancov.
- (5) Oboznamuje zamestnancov na školení s novými nariadeniami, zákonmi, vyhláškami, smernicami a internými predpismi na úseku BOZP.

čl. 18

Zdravotná spôsobilosť na prácu

- (1) Zdravotná spôsobilosť na prácu sa posudzuje v súlade so smernicou Ministerstva zdravotníctva SR a to :
 - a) pri voľbe povolania a nástupe do práce (zamestnania),
 - b) v súvislosti s výkonom práce,
 - c) pri zmene práce,
 - d) pri dočasnej pracovnej neschopnosti.
- (2) Posudkovú činnosť pri posudzovaní zdravotnej spôsobilosti zamestnancov vykonávajú, ak nie je určené inak, ošetrojúci lekári, a to ako neoddeliteľnú súčasť liečebno-preventívnej starostlivosti. Potrebnú odbornú pomoc im poskytujú posudkoví lekári.
- (3) Zdravotná spôsobilosť na prácu sa posudzuje na základe zdravotného stavu zamestnanca pri vstupnej, preventívnej alebo inej lekárskej prehliadke a na základe znalostí požiadaviek, ktoré na neho vyplývajú z pracovnej činnosti.

(4) Závěry vyplývající ze vstupní, preventivní nebo jiné lékařské prohlídky, pokud se týkají vztahu k práci, mohou s výjimkou údajů o zdravotním stavu oznámit zaměstnavateli. Údaje o zdravotním stavu ze zdravotní dokumentace zaměstnance mohou být ve formě výpisů poskytnuté jen přesně vymezenému okruhu jiných osob (viz. Zákon o zdravotní starostlivosti SR zveřejněný v Zb.zákonov).

(5) Zaměstnavatel je vždy povinný vyžádat si posudek o zdravotní způsobilosti zaměstnance ještě před jeho nástupem do zaměstnání.

(6) Lékařský posudek pro zaměstnance se vydává na základě vstupní lékařské prohlídky. Vstupní lékařskou prohlídku zaměstnance vykonává: územní, obvodní, soukromý nebo smluvní lékař (dále jen „lékař“). Tito lékaři vykonávají prohlídku nejen vstupní, ale aj vtedy, ak zaměstnanec prechádza v stále trvajúcim pracovnom pomere do funkcie, kde je určená povinnosť preventívnych lékařských prehliadok.

Lékař uzavře vyšetření zdravotního stavu zaměstnance při vstupní lékařské prohlídce jednoznačným posudkem:

1. schopný na navrhovanú alebo inú prácu,
2. neschopný na navrhovanú alebo inú prácu,
3. schopný na navrhovanú alebo inú prácu len za určitých podmienok (úprava pracovného času, obmedzenie niektorých činností a pod.).

(7) Lékař zaznamená zistený zdravotný stav a posudkový záver pri vstupnej lekárskej prehliadke do zdravotnej dokumentácie zamestnanca, posudkový záver oznámi vyšetrovanému zamestnancovi a písomne organizácií - zamestnávateľovi (bez údajov o zdravotnom stave) a to maximálne do jedného týždňa odo dňa, keď sa zamestnanec dostavil na vstupnú lekársku prehliadku. Ak je potrebné ďalšie odborné vyšetrenie, vykoná tak do dvoch týždňov.

Posudek lékaře je závazný pre zamestnávateľa, ktorý je povinný postupovať v súlade s týmto posudkom pri rozhodovaní o prijatí zamestnanca na dohodnutý druh práce.

(8) Zdravotná spôsobilosť v súvislosti s výkonom práce sa posudzuje pri vstupných, periodických, mimoriadnych a výstupných lekárskech prehliadkach, ktoré sa vykonávajú u zamestnancov, ktorí:

- a) vykonávajú epidemiologicky závažné činnosti,
- b) sú vystavení osobitne nepriaznivým vplyvom pracovného prostredia (rizikové pracoviská),
- c) môžu ohroziť zdravie spolupracovníkov alebo obyvateľstva,
- d) vykonávajú činnosti, pre ktoré sa vyžaduje osobitná zdravotná spôsobilosť.

A. Povinnosti zamestnávateľa v súlade so zdravotnou spôsobilosťou zamestnancov:

1. Zamestnávateľ nesmie prijímať do pracovného pomeru zamestnancov bez kladného posudku zo vstupnej lekárskej prehliadky (podľa profesiografie, kde posúdi či je schopný vzhľadom na svoj zdravotný stav vykonávať navrhovanú prácu).
2. Zamestnávateľ je povinný spolupracovať s lekárom pri zabezpečovaní preventívnych lekárskejších prehliadok svojich zamestnancov a postupovať podľa záverov lekára (lekárskeho posudku).
3. Povinnosť podrobiť sa preventívnym lekárskejším prehliadkám zahŕňa tiež povinnosť podrobiť sa potrebným odborným vyšetreniam a diagnostickým skúškam (napr. audiologické vyšetrenie, očné vyšetrenie a pod.).
4. Preventívne lekárske prehliadky zamestnancov vykonáva územný, obvodný, súkromný alebo zmluvný lekár zamestnanca.
5. Odborná náplň preventívnych lekárskejších prehliadok sa riadi účelom prehliadky, povahou práce a pracovného prostredia.
6. Lekár je povinný pri posudzovaní spôsobilosti na výkon práce (pracovnej činnosti) prihliadať na kontraindikácie pre určité povolania a činnosti.
7. Vstupné lekárske prehliadky mladistvých vykoná lekár pred nástupom do zamestnania, kde vo svojej správe musí jednoznačne uviesť schopnosť, resp. neschopnosť výkonu danej pracovnej činnosti. U mladistvých v pracovnom pomere sa vykonávajú periodické prehliadky jeden raz za rok. Ak si to vyžaduje ich zdravotný stav alebo pracovné podmienky, prehliadky sa vykonávajú v kratších intervaloch.
8. Zamestnávateľ je povinný vysielat' zamestnancov na periodické, mimoriadne a výstupné prehliadky, nesmie povoliť zamestnancom, ktorí sa v určenej lehote nepodrobili povinnej prehliadke, pracovnú činnosť, ktorej výkon je podmienený kladným záverom prehliadky. Tiež je povinný viesť zoznam zamestnancov, ktorí podliehajú povinným prehliadkám, a to s potrebnými údajmi a lehotníkom, poskytovať príslušnému zdravotníckemu zariadeniu informácie o povahe práce a pracovných podmienkach, potrebné pre účely preventívnych prehliadok, využívať poznatky zistené pri preventívnych prehliadkach pre technické a organizačné opatrenia na úpravu podmienok práce.

B. Posudzovanie zdravotnej spôsobilosti pri zmene pracovnej činnosti:

1. Zamestnávateľ je povinný previesť zamestnanca na inú prácu, ak stratil vzhľadom na svoj zdravotný stav spôsobilosť vykonávať doterajšiu pracovnú činnosť alebo ju nesmie vykonávať pre ochorenie chorobou z povolania alebo z dôvodu ohrozovania inou chorobou. Pre zamestnávateľa vzniká povinnosť preradiť zamestnanca na inú prácu vhodnú v súlade s jeho zdravotným stavom. Lekársky posudok musí byť formulovaný

tak, aby bolo z neho jednoznačne jasné, že zamestnanec doterajšiu prácu nesmie ďalej vykonávať.

2. Zákaz vykonávania práce môže byť uplatnený z dôvodu zmien v zamestnancovom zdravotnom stave akoukoľvek chorobou alebo úrazom a to nielen v tých prípadoch, kedy je zamestnanec úplne fyzicky nespôsobilý na výkon svojej doterajšej práce.
3. Práce, ktoré by mohli narušiť priebeh tehotenstva alebo zdravý vývoj dieťaťa, vzhľadom k ich namáhavosti a prostrediu v ktorom sú vykonávané, sú pre tieto ženy zakázané. Okrem prác, ktoré sú podľa zoznamu prác zakázané ženám, vzniká pre zamestnávateľa povinnosť previesť tehotnú ženu (prípadne matku dieťaťa do určeného veku) zo zakázanej práce na inú pre ňu vhodnú a povolenú.

C. Zdravotná spôsobilosť pri skončení pracovného pomeru:

1. Pri skončení pracovného pomeru je základným dokumentom lekársky posudok, ktorý vydáva príslušný lekár po vyšetrení zdravotného stavu zamestnanca vo vzťahu k povahe práce a pracovného prostredia. Lekár uzatvára takýto posudok jednoznačným záverom.
2. V nejasných alebo sporných prípadoch, keď niektorý z účastníkov má námietky proti odporúčanému opatreniu - rozviazaniu pracovného pomeru zo zdravotných dôvodov, podáva posudok posudková komisia.
3. V prípadoch, v ktorých ide o trvalé preradenie zamestnanca zo zdravotných dôvodov na inú prácu, alebo rozviazanie pracovného pomeru v súvislosti s rozhodovaním o dávkach dôchodkového zabezpečenia alebo rozhodovaním ak ide o občana so zmenenou pracovnou schopnosťou, podáva posudok posudková komisia.
4. Zamestnávateľ písomne vyzve zamestnanca, ktorý rozvážuje pracovný pomer s firmou o povinnosti absolvovať výstupnú lekársku prehliadku, zároveň mu vydá jeho „Zápisník bezpečnosti práce“ (iba ak ho zamestnávateľ používal). Ak zamestnávateľ nepoužíval „Zápisník bezpečnosti práce“, písomne požiada lekára o vydanie „Písomného posudku o zdravotnej spôsobilosti“. Zamestnanec je povinný „Zápisník bezpečnosti práce“ alebo „Písomný posudok o zdravotnej spôsobilosti“ vrátiť späť svojmu zamestnávateľovi k archivácii.

čl. 19

Zdravotná spôsobilosť na vedenie motorového vozidla

- (1) Vodiči motorových vozidiel, ktorí vykonávajú činnosť vedenia vozidla v pracovnom pomere alebo v obdobnom pracovnom vzťahu, alebo vedenie vozidla je predmetom podnikania na základe osobitného oprávnenia (ďalej len „vodiči z povolania“), ako aj vodiči motorových vozidiel skupiny D, vodiči motorových vozidiel, ktorých celková hmotnosť prevyšuje 7 500 kg, vodiči nákladných automobilov s prípojným vozidlom a vodiči vozidiel so zvláštnymi výstražnými znameniami sa podrobujú vstupnej lekárskej prehliadke a psychologickému vyšetreniu pred ich pracovným zaradením:
 - a) pravidelným lekárskym prehliadkami každé dva roky, po dosiahnutí veku 50 rokov každý rok,
 - b) pravidelným psychologickým vyšetreniami každých päť rokov, po dosiahnutí veku 50 rokov každé dva roky.

- (2) Odosielanie vodičov z povolania na pravidelné lekárske prehliadky a psychologické vyšetrenia zabezpečuje zamestnávateľ, s ktorým sú v pracovnom pomere alebo v obdobnom pracovno-právnom vzťahu. Zamestnávateľ prihliada na výsledky pravidelných lekárskejších prehliadok a psychologických vyšetrení, vedie o nich a o ich výsledku záznamy s uvedením dátumu vykonanej lekárskej prehliadky a psychologického vyšetrenia a o termíne budúcej lekárskej prehliadky a psychologického vyšetrenia.
- (3) Ak lekár pri pravidelnej lekárskej prehliadke vodiča alebo psychológ pri psychologickom vyšetrení zistí poškodenie zdravia, ktoré má za následok obmedzenie zdravotnej spôsobilosti viesť motorové vozidlo, alebo nie je spôsobilý viesť motorové vozidlo, uvedie túto skutočnosť v záveroch a rovnopis pošle Dopravnému inšpektorátu Policajného zboru príslušnému podľa trvalého pobytu vodiča.

čl. 20

Poskytovanie prvej pomoci

- (1) V zmysle Smernice rady európskych spoločenstiev č. 391 o realizácii opatrení na zvýšenie BOZP zamestnávateľ zabezpečuje preškolenie zamestnancov z poskytovania prvej pomoci. Určí potrebný počet zamestnancov, ktorí sa zúčastnia na kurze prvej pomoci.

čl. 21

Pracovné úrazy

- (1) Za pracovný úraz sa pokladá akékoľvek poškodenie zdravia alebo smrť, spôsobené zamestnancovi nezávisle od vlastnej vôle krátkodobým, náhlým a násilným pôsobením vonkajších vplyvov pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním.
- (2) Za pracovný úraz sa pokladá aj úraz, ktorý utrpel zamestnanec na pracovisku alebo v priestoroch organizácie pri činnosti, ktorá nesúvisí s plnením pracovných úloh, alebo iná osoba, ktorá sa s vedomím organizácie zdržiava na jej pracoviskách alebo v priestoroch, ktoré inak nie sú verejne prístupné.
- (3) Pracovným úrazom nie je úraz, ktorý sa zamestnancovi prihodil na ceste do zamestnania a späť.
- (4) O poškodení zdravia v súvislosti s vykonávanou prácou, ktoré spôsobili pracovnú neschopnosť trvajúcu najmenej jeden deň okrem dňa, keď došlo k pracovnému úrazu, vedúci zamestnanec poškodeného je povinný úraz vyšetriť, vyplniť záznam o pracovnom úraze a vykonať nápravné, technické, organizačné a výchovné opatrenia. Vykoná tak do 2 dní od vzniku úrazu. Spolupracuje pritom s autorizovaným bezpečnostným technikom.
- (5) Záznam o pracovnom úraze dostanú:

- a) poškodený,
- b) zamestnávateľ,
- c) odborová organizácia (alebo komisia BOZP, zamestnanecká rada),
- d) IP (inšpektorát práce),
- e) zdravotná poisťovňa zamestnanca,
- f) sociálna poisťovňa.

Záznam o pracovnom úraze sa zasiela na Inšpektorát práce najneskôr do 5. dňa nasledujúceho mesiaca.

(6) Pri smrteľných, hromadných a ťažkých pracovných úrazoch sa oznámi táto udalosť ihneď telefonicky, telegraficky, vyslaným zamestnancom na:

- a) políciu,
- b) IP (inšpektorát práce),
- c) pri priemyselných otravách Ústavu hygieny a epidemiológie (Št.ZÚ)

(7) Pracovné úrazy odškodní podľa platných predpisov odškodňovacia komisia, ktorú určí štatutárny zástupca (riaditeľka).

čl. 22

Bezpečnosť pri práci

A. V kancelárii :

- (1) Zamestnanci predchádzajú úrazom tým, že svoju prácu vykonávajú starostlivo, s rozvahou, správajú sa obvyklým spôsobom a sú na prácu primerane vystrojení (vhodná obuv).
- (2) Materiál, ktorý môže byť zdrojom úrazu, alebo požiaru (handry nasiaknuté horľavinami, sklo a iné ostré predmety) sa musia odkladať na zvláštne určené miesto (nie do košov na odpadky).
- (3) Poškodené stoly, stoličky a iné kancelárske zariadenia sa nesmú používať. Na stoly, stoličky a iný kancelársky nábytok sa nesmie stúpať, je zakázané sa hojdať na stoličkách.
- (4) Po chodbách, schodoch a rebríkoch sa chodí opatrne v pevnej obuvi.
- (5) Pri obsluhovaní elektrických zariadení v kanceláriách sa postupuje podľa čl. 24 tejto smernice.

B. V prevádzkových priestoroch :

I. Plošné a priestorové pomery pracovísk

Podlahy, cesty, komunikácie:

- a) podlahy, cesty a komunikácie nesmú byť klzké, musia byť rovné a odolné voči poškodeniu pri prevádzke,

- b) otvory a priehlbiny v podlahách musia byť bezpečne zakryté alebo ohradené; poklapy musia byť nasadené na rovnakej úrovni s okolitou podlahou,
- c) komunikácie musia byť stále voľné, nesmie sa zužovať stavebnými konštrukciami, zariadeniami, nábytkom,
- d) za náľadia alebo snehu musia byť cesty, schody, dvor očistené a posypané; vyvýšené a znížené miesta na komunikáciách, prvý a posledný schod musí byť farebne odlišený od okolia – zvýraznené farebným značením, žltá farba so šikmými 45 stupňovými čiernymi pruhmi,
- e) k chôdzi, výstupom a zostupom sa musia používať len k tomu určené cesty, schodištia, rebríky, brány, dvere.

II. Práca s ručnými nástrojmi, náradím a pomôckami

Všeobecné zásady:

- a) zamestnanci sú povinní používať na prácu len náradie, nástroje a pracovné pomôcky, zodpovedajúce svojim stavom a vyhotovením požiadavkám bezpečnosti práce,
- b) vedúci zamestnanci a zamestnanci pravidelne kontrolujú stav náradia, nástrojov a pracovných pomôcok. Poškodené náradie musí byť vyradené z používania,
- c) ostré a špicaté náradie sa smie prenášať, prevážať iba v obaloch alebo v púzdrach,
- d) násady nástrojov (nožov, skrutkovačov, pilníkov, dlát a ďalších) musia byť správne nasadené a zaistené proti uvoľneniu,
- e) pri každom použití nástrojov, náradia a pomôcok, keď hrozí poranenie napr. očí musia sa použiť ochranné okuliare, pri ohrození rúk ochranné rukavice a pod..

čl. 23

Manipulácia s materiálom a skladovanie

Všeobecné zásady:

- a) zamestnanec môže sám prenášať len také bremená, ktoré mu nebránia v bezpečnej chôdzi a je ich schopný bezpečne ovládať, bez ohrozenia iných osôb,
- b) zamestnanci sú povinní pri manipulácii s materiálom používať osobné ochranné pracovné prostriedky (rukavice, pracovný odev, pracovnú obuv a pod.),
- c) smerné hmotnostné hodnoty oboma rukami zdvíhaných a prenášaných bremien a maximálna hmotnosť bremena pre mužov a ženy rôznych vekových kategórií v základnej polohe po stojačky a pri priaznivých, ako aj nepriaznivých podmienkach, v trvaní maximálne jednu hodinu za zmenu.
- d) smerné hodnoty na zdvíhanie a prenášanie bremien pre mladistvých v základnej polohe po stojačky,
- e) pri prenášaní bremena skupinou zamestnancov jeden z nich vykonáva funkciu predáka – vydáva povely a určuje postup,
- f) postup nakladania a vykladania musí byť vopred určený príslušným vedúcim zamestnancom,
- g) sklady musia svojim prevedením, vybavením a usporiadaním zodpovedať druhu skladovaných materiálov,

- h) v skladoch sa môže skladovať iba materiál, pre ktorý je sklad určený; (žieraviny, jedy, náterové hmoty, rozpúšťadlá sa musia skladovať oddelene),
- i) materiál a predmety sa musia skladovať tak, aby sa nemohli pri odbere zosunúť, nevyvíjali tlak na priečky, podpery, murivo a iné časti budov,
- j) skladovacie a manipulačné plochy musia byť viditeľne označené čiarami alebo farebne odlíšené,
- k) podlahy skladov musia byť čisté, rovné, nešmykľavé.

Regále:

- a) regále prázdne, čiastočne i úplne zaplnené, musia byť stabilné,
- b) regále musia byť trvalé označené štítkami s uvedením najvyššej nosnosti bunky a počtom buniek v stĺpci,
- c) regále nesmú byť preťažované,
- d) je zakázané liezť a stúpať do regálov a na regále,
- e) stabilitu regálov, nosnosť, zvislosť a vodorovnosť sa kontroluje raz za rok a pri uvedení do prevádzky, ďalej pri každom premiestnení a prestavení.

Firma a.s. o tom vedie predpísanú dokumentáciu.

čl. 24 Používanie strojov a zariadení

Ochranné zariadenia sú najmä:

- a) ochranné kryty pevné,
- b) pohyblivé zariadenia vymedzujúce polohu tela,
- c) bezdotykové ochranné zariadenia.

Ochranné zariadenia pri strojoch:

- a) musia zabrániť prístupu osôb do nebezpečného priestoru,
- b) musia byť stále v prevádzkyschopnom stave,
- c) musia plniť svoje ochranné funkcie aj pri poruche dodávky energie.

Elektrické zariadenia:

1. Pred zapnutím elektrického zariadenia (napr. spotrebiče) pripojovaného pohyblivými prívodmi treba vizuálne skontrolovať celistvosť a neporušenosť prívodu (elektrickej šnúry) a jej pripojenia koncovkami a až potom zapnutím overiť jeho spoľahlivú funkčnú schopnosť (napr. chod, ohrev).
2. Prevádzkovateľ je povinný zabezpečiť na prevádzkovaných elektrických zariadeniach a bleskozvodoch pravidelné revízie v zmysle požiadaviek STN prostredníctvom osôb s odbornou spôsobilosťou. Nesmie pripustiť uvedenie do prevádzky nových, resp. rekonštruovaných zariadení bez overenia ich stavu východiskovou revíziou.
3. Prevádzkovateľ je povinný zabezpečiť protokol o určení prostredia pre jednotlivé prevádzkové objekty (priestory), od čoho závisia termíny vykonávania revízií

elektrických zariadení.

4. Prevádzkovateľ je povinný viesť a uschovávať dokumentáciu o elektrických zariadeniach.

Všeobecné zásady práce na výrobných strojoch:

- a) na stroji sa musí pracovať podľa návodu výrobcu,
- b) hlavný vypínač stroja musí byť označený červenou farbou,
- c) pri strojoch musia byť umiestnené bezpečnostné pokyny,
- d) hnacie a prevodové mechanizmy nechránené konštrukciou stroja, ktoré sú v dosahu zamestnanca, musia byť zakryté alebo k nim znemožnený prístup,
- e) obsluha nesmie stroj rozoberať, opravovať, zasahovať do jeho elektrických častí,
- f) čistenie stroja a pracovného miesta sa vykonáva zásadne pri vypnutom stroji (za pokoja),
- g/ poruchy na strojoch a výrobných zariadeniach hlásia zamestnanci svojmu nadriadenému.

čl. 25 Pracovné prostredie

Osvetlenie:

- a) všetky zariadenia umelého osvetlenia musia byť bezpečne prístupné a musia sa čistiť najmenej 2 razy za rok,
- b) okná treba pravidelne čistiť najmenej 2 razy za rok.

Vetranie:

- a) vetracie otvory určené na výmenu vzduchu sa nesmú zatarasovať.

Vykurovanie:

- a) systém vykurovania nesmie byť zdrojom nebezpečenstva úrazu, výbuchu alebo požiaru a musí sa ľahko, prípadne samočinne regulovať.

Všeobecné zásady údržby budov a ostatných priestorov:

- a) prevádzkové priestory sa udržujú v bezpečnom a hygienickom stave pravidelným upratovaním,
- b) zakazuje sa striekať hadicami s vodou v blízkosti akýchkoľvek elektrických vedení a zariadení,
- c) pri čistení okien vo výške nad 1,5 m, ak sa používa rebrík alebo pracovná plošina, musí byť zamestnanec zabezpečený prostriedkom osobnej ochrany (pás) ukotveným o pevné miesto; je zakázané používať na výstup stoličky,
- d) čistenie podláh sa vykonáva denne po skončení pracovnej doby.

Bezpečnostné značenie pracovísk a priestorov - význam farieb v bezpečnostnej symbolike:

- a) žltá – upozorňuje; používa sa aj v kombinácii s čiernou farbou (šrafovanie široké 10 cm pod uhlom 45 stupňov),

- b) červená – zakazuje,
- c) modrá – poskytuje informácie,
- d) zelená – informuje, že v prostredí nehrozí nebezpečenstvo.

Bezpečnostné značenie:

- a) elektrické rozvádzače, poistné skrinky
 - tabuľka „ Pozor elektrické zariadenie“
 - tabuľka „ Nehas vodou ani penovým prístrojom“
 - tabuľka „ Hlavný vypínač“
- b) schody
 - prvý a posledný schod musí byť farebne odlišiteľný od okolia (ak nie je, vyznačí sa žltou farbou hrana schodu)
- c) všetky dielne, sklady
 - tabuľka „ Zákaz fajčiť a vstupovať s otvoreným ohňom“
- d) pri opravách
 - prenosná tabuľka „Nezapínaj na zariadení sa pracuje“
- e) vchod do iných priestorov
 - tabuľka „Zákaz vstupu tu nezamestnaným osobám“

Hygiena práce v šatniach, umyvárkach, sprchách a záchodoch:

- a) šatne musia byť vybavené skrinkami (pre každého zamestnanca, lavicami – šírka 30 cm, musia sa pravidelne upratovať a vykurovať,
- b) podlahy umyvárok a sprch musia byť čisté, spádové, s roštami, nešmykľavé,
- c) záchody sa musia pravidelne upratovať a vykurovať.

čl. 26

Alkoholické nápoje na pracovisku

- (1) Požívať alkoholické nápoje, alebo byť pod vplyvom omamných látok pred nástupom do práce, počas práce na pracovisku je ZAKÁZANÉ. (Smernica k zabezpečeniu vykonávania kontrol pri zistení vnášania a požívania alkoholických nápojov a iných omamných a návykových látok počas pracovnej doby.)

čl. 27

Fajčenie na pracovisku

- (1) Fajčenie na pracovisku je povolené len vo vyhradených priestoroch (viď. Príkaz riaditeľky na ochranu nefajčiarov).

čl. 28

Pracovné podmienky

Pracovný čas a prestávky v práci:

- (1) Pracovný čas je najviac 40 hodín týždenne, v dvojzmennej prevádzke je najviac 38 a $\frac{3}{4}$ hodiny týždenne a v nepretržitej prevádzke je to najviac 37 a $\frac{1}{2}$ hodiny týždenne. Zamestnanci mladší ako 16 rokov majú pracovný čas najviac 30 hodín týždenne. Dlhšiu pracovnú dobu môžu mať len vo výnimočných prípadoch a so súhlasom zákonného zástupcu. Mladiství nad 16 rokov majú najviac 37 a $\frac{1}{2}$ hodiny týždenne.
- (2) Začiatok a koniec pracovného času a rozvrh pracovných zmien určí štatutárny zástupca /riaditeľka/.
- (3) Zamestnanec je povinný byť na začiatku pracovného času už na svojom pracovisku a odchádzať z neho až po skončení pracovného času.
- (4) Zamestnávateľ poskytuje zamestnancom najdlhšie po štyroch hodinách nepretržitej práce pracovnú prestávku na jedenie a oddych v trvaní najmenej 30 min. Prestávky sa neposkytujú na začiatku a konci zmeny. Prestávky sa nezapočítavajú do pracovného času.
- (5) Medzi koncom jednej a začiatkom druhej zmeny má každý zamestnanec nárok na odpočinok v trvaní 12 po sebe nasledujúcich hodín. Dĺžku pracovných smien u zdravot. a social. personálu upravuje smernica.

čl. 29

Hluk a vibrácie v pracovnom prostredí

- (1) Hluk je mechanické kmitanie častíc pružného prostredia. Je to každý nežiadúci, rušivý, nepríjemný alebo škodlivý zvuk. Najvyššie prípustné hodnoty určujúcich veličín sa vzťahujú na pracovné miesta a časti priestorov, v ktorých sa zamestnanci zdržiavajú počas pracovného času. Vzťahujú sa na hluk pozadia a pracovnej činnosti, ktorý je pre pracoviská typický a z dlhodobého hľadiska sa vyskytuje trvale alebo opakovane.
- (2) Vibrácie v pracovnom prostredí sa vyskytujú na povrchu konštrukcií a predmetov v miestach, z ktorých sa môžu prenášať na človeka. Podľa druhu prenosu sú ustanovené najvyššie prípustné hodnoty pre vibrácie prenášané na ruky, na celé telo a pre miestne vibrácie.

čl. 30

Pracovné prostriedky

- (1) Pracovný prostriedok je stroj, zariadenie, prístroj alebo nástroj, ktorý sa používa pri práci. Zapínanie, vypínanie, preprava, oprava, prestavba, údržba alebo starostlivosť o pracovný prostriedok vrátane čistenia sú činnosti týkajúce sa pracovného prostriedku. Zóna nebezpečenstva je oblasť vnútri pracovného prostriedku alebo v jeho okolí, v ktorej je ohrozená bezpečnosť zamestnanca.

- (2) Obsluhou pracovného prostriedku je zamestnanec, ktorý bol poverený používať a vykonávať uvedeným pracovným prostriedkom prácu.
- (3) Zamestnávateľ musí vykonať potrebné opatrenia, aby pracovný prostriedok, ktorý poskytuje zamestnancovi na používanie, bol na príslušnú prácu vhodný alebo prispôsobený tak, aby bola pri jeho používaní zaistená bezpečnosť a ochrana zdravia zamestnanca.
- (4) Zamestnávateľ prihliada aj na druh práce a osobitné pracovné podmienky, na nebezpečenstvo existujúce na pracovisku a na nebezpečenstvo, ktoré môže vyplývať z používania pracovného prostriedku.
- (5) Zamestnávateľ preukázateľne vykoná opatrenia, aby bol zamestnanec informovaný a oboznámený o používaní pracovného prostriedku a ak je to potrebné, aby dostal písomný návod na obsluhu pracovného prostriedku.

čl. 31

Pracovisko

- (1) Pracovisko je miesto, ktoré je určené na výkon práce zamestnancov, a akékoľvek iné miesto v priestoroch zamestnávateľa, ku ktorému má zamestnanec prístup počas svojej práce.
- (2) Na zaistenie BOZP zamestnancov na pracovisku zamestnávateľ zabezpečí, aby dopravné cesty k núdzovým východom a samotné núdzové východy boli trvale voľné, aby sa vykonávala údržba pracoviska, pracovných prostriedkov a zariadení, aby každá zistená závada, ktorá má vplyv na bezpečnosť a zdravie zamestnanca, sa čo najskôr odstránila, aby sa pracovisko, pracovné prostriedky a zariadenia, pravidelne čistili a udržiavali tak, aby zodpovedali primeranej úrovni hygieny.
- (3) Povinnosťou zamestnávateľa je aj zabezpečiť informovanosť zamestnancov o všetkých opatreniach vykonaných na zaistenie BOZP na pracovisk.

čl. 32

Práca s bremenami

- (1) Práca s bremenami je ručná manipulácia, pri ktorej sa prenášajú bremená vrátane ľudí a zvierat jedným alebo viacerými zamestnancami. Riziko poškodenia zdravia zamestnanca najmä poškodenie podpornopohybovej sústavy a chrbtice vychádza najmä z prenášania, držania, podopierania, zdvíhania, ukladania, ťahania, nesenia alebo pohybovania, ktoré z dôvodu charakteristík bremena alebo nepriaznivých podmienok takéto riziko predstavujú.

- (2) Zamestnávateľ musí zabezpečiť používanie primeraných prostriedkov, najmä mechanických zariadení, aby sa zamestnanec mohol vyhnúť potrebnej a namáhavej práci s bremenami. Tiež musí zabezpečiť pracovisko takým spôsobom, aby zamestnanec vykonával prácu s bremenami s najmenším rizikom poškodenia zdravia. Ešte pred začatím práce posúdi a vyhodnotí zdravotné podmienky a bezpečnostné podmienky, vylúči alebo zníži riziko poškodenia zdravia, zohľadní smerné hmotnostné hodnoty a zabezpečí posúdenie zdravotnej spôsobilosti zamestnancov na výkon takejto činnosti.
- (3) Ženy a mladiství, ak je to možné, nevykonávajú pravidelnú dlhodobú prácu s bremenami.
- (4) Povinnosťou zamestnávateľa je tiež školenie a oboznámenie zamestnancov pre prácu s bremenami, zdravotnými rizikami, ktorým sú vystavení a poskytne im potrebný zácvik.

čl. 33

Práca so zobrazovacími jednotkami

- (1) Zobrazovacia jednotka je zariadenie s obrazovkou na znázorňovanie abecedno-číslícových alebo grafických znakov bez ohľadu na použitý spôsob zobrazovania.
- (2) Pracoviskom je sústava zahŕňajúca zobrazovaciu jednotku a ďalšie príslušenstvo ako sú: pracovné sedadlo, pracovný stôl či pracovná plocha.
- (3) Zamestnávateľ analyzuje pracovné podmienky a hodnotí podmienky na zaistenie BOZP osobitne z hľadiska záťaže zraku, podpornopohybovej sústavy a neuropsychického stresu.
- (4) Povinnosťou zamestnávateľa je informovanie zamestnanca na pracovisku so zobrazovacou jednotkou, o bezpečnostných opatreniach pracoviska a o hľadiskách BOZP pri práci s týmito jednotkami. Zamestnanec musí byť preukázateľne preškolený ešte pred nástupom do práce a patrične zaškolený. Zamestnávateľ musí zabezpečiť aj pravidelné prerušovanie práce, alebo v čase tohto prerušenia, zabezpečiť mu inú prácu s cieľom znížiť pracovnú záťaž.
- (5) Zamestnanci majú právo na primerané skrínigové vyšetrenia zraku v zdravotníckom zariadení pred zaradením na prácu so zobrazovacími jednotkami v určených časových intervaloch a v prípade zrakových ťažkostí spôsobených prácou so zobrazovacími jednotkami. Ak vyšetrenie preukáže potrebu použitia korekčných prostriedkov, zamestnávateľ musí zamestnancovi poskytnúť špeciálne korekčné prostriedky. Finančné výdavky spojené so zabezpečením špeciálnych korekčných prostriedkov znáša zamestnávateľ.

- (6) Zamestnanci majú právo na odborné vyšetrenie pohybového a nervového systému, ak majú zdravotné ťažkosti, ktoré mohli vzniknúť v súvislosti s výkonom práce so zobrazovacími jednotkami.

čl. 34

Záverečné ustanovenie

1. Smernica bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci s prílohami sa dňom podpísania stáva týmto záväznou pre všetkých zamestnancov, brigádnikov a osôb v obdobnom pracovnom zmluvnom vzťahu s Gerium, Pri trati 47, Bratislava.
2. Za kontrolu a dodržiavanie tejto smernice je zodpovedný vedúci ekonomicko-prevádzkového úseku. Všetci zamestnanci účtovnej jednotky, ktorí vykonávajú činnosti v tejto smernici popísané sú povinní dodržiavať ustanovenia tejto smernice.
3. Smernica nadobúda účinnosť dňom 1. 1. 2013.

Bratislava, 1. 1. 2013

PhDr. Miroslava Čembová
riaditeľka